

Webinar: De Maatschappelijke Gevolgen van de Coronacrisis

De vijf belangrijkste bevindingen

Op donderdag 30 april organiseerde de sectie Samenleving & Veerkracht van het LOT-C een eerste Webinar over de maatschappelijke gevolgen van de Coronacrisis en de (mogelijke) rol van de veiligheidsregio's in de omgang met deze gevolgen. De Webinar leverde de volgende bevindingen op:

1. Dit is een ongekende crisis

De Coronacrisis begon als een gezondheidscrisis, maar inmiddels kunnen we ook spreken van een maatschappelijke, sociale en economische crisis. De veiligheidsregio's zitten al zes weken in GRIP-4, wat nog nooit eerder is voorgekomen. De Coronacrisis is een crisis die heel dichtbij komt, lang duurt en iedereen raakt; alleen wordt iedereen op een andere manier geraakt. Het is daardoor belangrijk om voortdurend te kijken welke gevolgen van welke 'crisis' het meest pregnant zijn en welke maatregelen daarbij horen. Tegelijkertijd is het een crisis die – wanneer je zelf niet getroffen bent – bijna zou kunnen vergeten, die minder zichtbaar is: er zijn geen 'vlammen en zwaailichten'. Dat vormt een risico voor het draagvlak en naleving van maatregelen.

2. De rol van de veiligheidsregio

Niet alleen de crisis verbreedt zich, de (mogelijke) rol van veiligheidsregio's verandert mee. Veiligheidsregio's spelen een faciliterende en ondersteunende rol: als infrastructuur voor multidisciplinaire crisisbeheersing kunnen de veiligheidsregio's als platform fungeren voor regionale informatieverzameling, duiding en sturing, ook op het gebied van maatschappelijke gevolgen. In VR Groningen wordt bijvoorbeeld gewerkt met een team 'Maatschappelijk Impact'; Gemeente Rotterdam werkt met 'Impact en Nazorg' en 'Rotterdam er weer bovenop'. Hiervoor is het van belang om als veiligheidsregio/gemeente de samenwerking te zoeken met netwerkpartners en maatschappelijke initiatieven binnen de regio, want 'mensen en organisaties willen graag betrokken worden en bijdragen'. Zoek de verbinding op, was dan ook één van de adviezen van de deskundigen.

3. Van top-down crisisbeheersing naar netwerk-samenwerking

De Coronacrisis werd tot op heden veelal top-down aangestuurd vanuit landelijk bestuur en beleid, en niet bottom-up vanaf het plaats incident (welke in zekere zin natuurlijk niet aanwezig is). De vertaalslag van landelijk beleid naar regionaal maatwerk is daardoor van groot belang. In de aankomende tijd zal "met anderen doen" veel belangrijker worden dan "van boven opleggen wat er moet gebeuren". Voor de effectieve bestrijding van deze crisis neemt het belang van netwerksamenwerking toe.

4. Beeldvorming en regionale verschillen

De gevolgen van de Coronacrisis verschillen per regio. In meerdere veiligheidsregio's en gemeenten worden de maatschappelijke gevolgen in beeld gebracht en gemonitord. Dergelijk onderzoek is belangrijk; het levert gemeenten en netwerkpartners sturingsinformatie. Welke gevolgen treden op? Welke doelgroepen worden geraakt? Welke partijen spelen een rol richting deze groepen? Er is dan ook behoefte aan maatwerk: de aanpak van de gevolgen van de crisis dient op regionaal niveau vorm te worden gegeven. Hierbij is het maatschappelijk draagvlak voor de maatregelen een belangrijk aandachtspunt. In Groningen zijn bijvoorbeeld relatief weinig besmettingen. Het is daardoor een uitdaging draagvlak te vinden voor maatregelen met zulke grote economische of sociaal-maatschappelijke gevolgen.

5. Naast negatieve gevolgen, ook veerkracht zichtbaar

Vrijwel iedereen in de samenleving ervaart gevolgen van de Coronacrisis. Naast negatieve gevolgen (fysieke en mentale gezondheid, uitstel van zorg, inkomensverlies, baanonzekerheid), blijkt uit onderzoek ook de veerkracht en onderlinge solidariteit tussen mensen. Die diversiteit aan vraagstukken vraagt een fijnmazige aanpak. Naast de (terechte) aandacht voor negatieve effecten, blijft het belangrijk om ook de meer positieve gevolgen van deze crisis te blijven zien: het aanpassingsvermogen van mensen en organisaties, de creativiteit die vrijkomt, de nieuwe oplossingen, verbindingen en werkwijzen die ontstaan. Dergelijke voorbeelden van veerkracht ondersteunen en waarderen is, ook op langere termijn, erg waardevol.

Met dank aan de sprekers (v.l.n.r.) Menno van Duin (lector CB IFV), Melanie Bakema (VR Groningen) en Nanne Boonstra (Gemeente Rotterdam)

Graag tot ziens in de volgende Webinar!

Sectie Samenleving & Veerkracht – contact: lotcsv@ifv.nl

